Europeiska unionens officiella tidning

SV
C-serien

C/2025/1189

21.3.2025

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén

Ungdomars deltagande i den sociala och civila dialogen i Medelhavsområdet

(yttrande på eget initiativ)

(C/2025/1189)

Föredragande: **Thomas WAGNSONNER**

Medföredragande: **Lidija PAVIĆ-ROGOŠIĆ**

Rådgivare	Karol ZABAWA (för grupp II) Graziano TULLIO (för medföredraganden, grupp III)
Beslut av plenarförsamlingen	17.1.2024
Rättslig grund	Artikel 52.2 i arbetsordningen
Ansvarig sektion	Yttre förbindelser
Antagande av sektionen	23.11.2024
Antagande vid plenarsessionen	23.1.2025
Plenarsession nr	593
Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster)	175/0/3

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Detta yttrande utarbetades tillsammans med företrädare för ungdomar. Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) rekommenderar att ungdomar görs delaktiga i alla skeden av den politiska beslutsprocessen, från beslutsfattande till genomförande och utvärdering av politiken. Det är mycket viktigt att införa solida mekanismer för övervakning, återkoppling och ansvarsskyldighet i alla skeden.

1.2 Processerna för social och civil dialog är en hörnsten i det demokratiska deltagandet. Organisationer i det civila samhället, ungdomsgrupper samt arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer har dock svårt att delta i beslutsprocesserna på ett ändamålsenligt sätt. Föreningsfriheten, yttrandefriheten och, mer allmänt, möjligheten för enheter som företräder arbetstagare och det civila samhället att värna sina rättigheter och framföra sina krav är begränsad i många länder i Mena-regionen ([1]). Det finns ett behov av att stödja de demokratiska processerna, som handlar om mer än att bara delta i val, och det måste därför skapas meningsfulla deltagandemekanismer som kännetecknas av medborgerlig frihet, öppenhet, tillgång till information och möjligheter för alla.

1.3 Erfarenheterna och förutsättningarna för ungdomar och ungdomsledda organisationer i Mena-regionen varierar kraftigt. Endimensionella definitioner av ungdomar måste förkastas genom att särdragen hos olika ungdomsgrupper erkänns och ett intersektionellt synsätt anammas för att undvika att den geografiska och sociopolitiska mångfald som kännetecknar ungdomar förbises.

1.4 Den socioekonomiska situationen för ungdomar i Medelhavsregionen (hädanefter ”regionen”) präglas av hög arbetslöshet, atypisk och informell sysselsättning samt låga löner, brist på arbetstillfällen av hög kvalitet och en hög andel unga som varken arbetar eller studerar. Kommittén betonar att både arbetsmarknaden och utbildningssystemen måste reformeras för att komma till rätta med dessa utmaningar.

([1]) Mellanöstern och Nordafrika.

1.5 Grupper med en bakgrund i utsatta miljöer möter ytterligare utmaningar i fråga om deras representation och tillgång till möjligheter, arbetsmarknaden och andra områden. EESK betonar behovet av att utforma stödprogram som når ut till dessa grupper.

1.6 Kommittén noterar att utbildningssystemen i högre grad bör främja samhällsengagemang genom deltagandeprocesser och skapa stödjande ekosystem för förvärv av lämpliga färdigheter (t.ex. politisk och digital kompetens), så att ungdomar kan delta med självsäkerhet i de institutionella processerna. Det civila samhället och arbetsmarknadens parter bör stödja ungdomar ytterligare genom att anordna workshoppar om kapacitetsuppbyggnad för att på så sätt göra det enklare för dem att få tillgång till resurser och ta tillvara möjligheter till deltagande.

1.7 Lämplig forskning om ungdomar är en viktig förutsättning för att identifiera utmaningar och ta hänsyn till ungdomars intressen i deltagandeprocesserna. För att detta ska vara möjligt krävs relevanta data. EESK understryker vikten av forskningsverksamhet med fokus på ungdomars deltagande på arbetsmarknaden samt i utbildning, deltagandeprocesser och samhällslivet. Samarbetet måste stärkas mellan utbildningsinstitutioner, den akademiska världen, näringslivet och organisationerna i det civila samhället, bland annat arbetsmarknadens parter, så att ungdomars aktiva deltagande sätts i centrum.

1.8 Länderna i regionen kännetecknas ofta av en avsaknad av tillräckliga ramar för en effektiv social dialog. EESK betonar behovet av att stärka treparts- och tvåpartsdialogen på arbetsmarknaden, särskilt genom att de centrala ILO-konventionerna om social dialog genomförs på bred front.

1.9 EESK understryker fördelarna med ungdomshandlingsplaner, som skulle kunna fungera som färdplaner med särskilda åtgärder och verktyg för mer inkluderande organisatoriska ramar för ungdomars deltagande i arbetsmarknadsparternas organisationer. Att uppmuntra unga arbetstagare att delta i kollektivförhandlingar och inrätta ungdomsorienterade representativa strukturer på företagsnivå är ett effektivt sätt att strukturellt integrera ungdomars deltagande i strukturer för social dialog. Kommittén framhåller ungdomsförtroenderåden (”Jugendvertrauensrat”) i Österrike.

1.10 EESK uppmanar kommissionen att stödja en tredje fas av SOLiD ([2])-projektet för att se till att de instrument som tagits fram genomförs på ett hållbart sätt. Dessutom bör denna fas användas för att utarbeta en ungdomsstadga som motsvarar den befintliga kvinnostadgan, samtidigt som möjligheten att inrätta ungdomsinriktade samrådsmekanismer undersöks.

1.11 Den civila dialogen bör bli mer inkluderande genom att man får till stånd ett engagemang i olika grupper – däribland kvinnor, minoriteter och utsatta grupper – genom riktat ekonomiskt stöd samt genom effektivare och interaktiva dialogmekanismer som underlättas av professionella moderatorer och utformas gemensamt i samarbete med ungdomar.

1.12 Ungdomsorganisationernas och ungdomsrådens representation i diskussionerna med statliga myndigheter bör stärkas genom att ungdomsarbetare erkänns som nyckelaktörer i samrådsprocesserna och ungdomar ges det utrymme och de resurser som krävs för att de ska kunna bidra på ett ändamålsenligt sätt. Det är viktigt att ta fram ungdomsstrategier som stärker legitimiteten för ungdomars deltagande i den civila dialogen, inrätta ungdomsråd i länder där sådana saknas och anslå ökade resurser till budgetarna för ungdomsfrågor på alla förvaltningsnivåer, särskilt på lokal nivå.

1.13 Öppenhet och lika möjligheter i den civila dialogen bör prioriteras genom att det fastställs tydliga urvalskriterier för ungdomsdeltagare, så att både erkända ungdomsorganisationer och gräsrotsrörelser ges en rättvis chans att delta. Det är viktigt att utarbeta gemensamma standarder och ett övergripande regelverk som omfattar särskilda stödstrukturer, såsom team och kontaktpunkter, för att se till att ungdomars deltagande i dialogprocesserna är organiserat och konsekvent.

1.14 Ungdomsledda strukturer måste kopplas samman i större utsträckning för att främja regionalt samarbete och säkerställa ett större utbyte av idéer och möjligheter mellan heterogena grupper. EESK uppmanar de offentliga institutionerna att säkerställa finansiering för stöd till regionala ungdomsnätverk och särskilda ungdomsforum. Det är dessutom viktigt att stärka ungdomsorganisationernas deltagande i EU:s yttre förbindelser genom att främja samarbete med EU:s delegationer och genom att effektivisera förfarandena för viseringsansökningar för ungdomar som deltar i rörlighetsprogram.

([2]) https://solidmed.eu/en.

2. **Bakgrund**

2.1 EESK noterar att ungdomar har olika förutsättningar i kulturellt, ekonomiskt och politiskt hänseende. Ungdomars erfarenheter och villkor skiljer sig mycket åt. Endimensionella definitioner av ungdomar måste därför förkastas. Det är samtidigt viktigt att erkänna särdragen hos olika ungdomsgrupper och inta ett intersektionellt synsätt för att undvika att den geografiska och sociopolitiska mångfald som kännetecknar ungdomar förbises.

2.2 Medan många institutioner och politiska organisationer är uppbyggda uppifrån och ned och kännetecknas av starkt koncentrerade maktstrukturer, tenderar ungdomar att engagera sig i lokala bottom-up-strukturer och gräsrotsrörelser, främst kring politiska frågor som hamnat långt ner på den politiska dagordningen (t.ex. klimaträttvisa och social rättvisa, politiskt deltagande, minoriteters rättigheter eller djurs rättigheter) ([3]).

2.3 Kommittén erkänner de olika kommunikationsmedel och former av politisk aktivism som ungdomar ofta använder, bl.a. avståndstagande, bojkott av institutionaliserade strukturer och förkastande av formella metoder för politisk aktivism, som verkar underblåsas av politisk desillusion snarare än politisk apati ([4]).

2.4 Den socioekonomiska situationen för ungdomar i regionen kännetecknas av hög arbetslöshet, atypisk och informell deltidssysselsättning samt låga löner och brist på arbetstillfällen av hög kvalitet (inbegripet oavlönade praktikplatser). Andelen unga som varken arbetar eller studerar är relativt hög i regionen och uppgår till en tredjedel av ungdomarna. Dagens inflation samt låg köpkraft när det gäller bostäder och höga hyror är ett akut problem för ungdomar.

2.5 Det stora antalet personer som hoppar av skolan, särskilt unga kvinnor, och den höga arbetslösheten bland utexaminerade i regionen tyder på bristande kvalitet i utbildningssystemen, särskilt på landsbygden, som inte lyckas förmedla den kompetens som efterfrågas på arbetsmarknaden. Den begränsade tillgången till utbildning är en stor utmaning, eftersom många familjer saknar resurser för att täcka utbildningskostnaderna. Dessutom har andelen högkvalificerade personer bland dem som migrerar från regionen ökat, vilket tyder på kompetensflykt.

2.6 Situationen för ungdomsföreträdare i regionen kännetecknas av allvarliga säkerhetsproblem och andra hinder. Dessutom möter unga kvinnor, personer med funktionsnedsättning, flyktingar, migranter, etniska och språkliga minoriteter, ungdomar från urfolk, ungdomar från landsbygden, hbtq+-personer och andra grupper från utsatta miljöer ytterligare utmaningar när det handlar om politisk representation samt tillgången till möjligheter, arbetsmarknaden och andra områden.

3. **Att göra ungdomar delaktiga i processer för social och civil dialog**

3.1 ***Den sociala dialogen***

3.1.1 Internationella arbetsorganisationen (ILO) definierar social dialog som alla typer av förhandlingar, samråd eller informationsutbyten mellan eller bland företrädare för regeringar, arbetsgivarorganisationer och fackföreningar om frågor av gemensamt intresse som rör den ekonomiska och sociala politiken. Dialogen kan vara en trepartsprocess, med staten som en part, eller en tvåpartsförbindelse mellan arbetstagare och företagsledning. Processerna för den sociala dialogen kan vara informella eller institutionaliserade, och kombinerar ofta inslag av båda. Dialogen kan äga rum på nationell eller regional nivå eller företagsnivå och kan vara branschövergripande, sektoriell eller en kombination av dessa.

3.1.2 Den sociala dialogen spelar en avgörande roll för att påverka den ekonomiska politiken, arbetsmarknadspolitiken och socialpolitiken och för att främja konvergens i fråga om levnads- och arbetsvillkor. Den är ett värdefullt verktyg för att främja ekonomisk och social resiliens, konkurrenskraft och hållbar tillväxt för alla, såsom understryks i EESK:s yttrande SOC/764 ([5]).

([3]) Baserat på bidragen från ungdomsföreträdare vid sammanträdena inom studiegruppen och Anna Lindh-stiftelsens ungdomsforum.
([4]) Baserat på bidragen från ungdomsföreträdare vid sammanträdena inom studiegruppen och Anna Lindh-stiftelsens ungdomsforum.
([5]) EUT C 228, 29.6.2023, s. 87.

3.1.3 Kollektivförhandlingsprocessen är ett viktigt verktyg inom ramen för den sociala dialogen som syftar till att garantera anständiga arbetsvillkor och rättvisa på arbetsplatsen. Behovet av att möta nya utmaningar, såsom en rättvis omställning, klimatförändringar och ökat inflytande för ungdomar, ger den sociala dialogen central politisk betydelse och sträcker sig längre än till bara löneförhandlingar. Med tanke på att dessa utmaningar framför allt påverkar ungdomar är det mycket viktigt att se till att ungdomar spelar en viktig roll i arbetsmarknadsparternas organisationer och att ungdomar uppmuntras att ansluta sig till dem.

3.2 *Den sociala dialogen i Medelhavsområdet*

3.2.1 I regionen möter arbetstagarorganisationer såsom fackföreningar svårigheter, särskilt när det gäller medlemskap, föreningsfrihet och möjligheterna att på ett effektivt sätt värna sina rättigheter och hävda sina krav. Många regeringar i Mena-regionen har fattat beslut om att begränsa föreningsfriheten ([6]).

3.2.2 Det saknas ofta en tillräcklig ram för en effektiv social dialog i länderna i regionen. Medan vissa nationella ramar för social dialog säkerställer en trepartsdialog på arbetsmarknaden, är strukturerna för en oberoende sektors- och tvåpartsdialog på företagsnivå mycket begränsade. Fackföreningstätheten och kollektivförhandlingstäckningen är fortfarande relativt låg. Detta innebär att arbetsmarknadens parter har begränsade möjligheter att påverka det offentliga beslutsfattandet och därefter den socioekonomiska situationen för människor, särskilt ungdomar.

3.2.3 För att bygga upp resilienta och framgångsrika strukturer för social dialog måste arbetsgivarorganisationer och fackföreningar lyftas upp och ges en ställning som centrala samhällsinstitutioner. Kommittén välkomnar initiativ såsom den sociala dialogen i södra Medelhavsområdet (SOLiD), som möjliggör interregionalt utbyte av god praxis samt rättsliga och strukturella ramar. EESK uppmanar kommissionen att stödja en tredje fas av SOLiD-projektet, så att de instrument som tagits fram genomförs på ett hållbart sätt. Dessutom bör denna fas användas för att utarbeta en ungdomsstadga som motsvarar den befintliga kvinnostadgan ([7]), samtidigt som fördelarna med att inrätta ungdomsinriktade samrådsmekanismer undersöks.

3.3 *Den civila dialogen*

3.3.1 Även om det inte har antagits någon allmän definition av begreppet ”civil dialog” anses den civila dialogen rent generellt utgöra en viktig del av civilsamhällesorganisationernas arbete för att se till att medborgarnas röster hörs i beslutsprocesser, särskilt med tanke på att förtroendet för det civila samhällets organisationer är högt, det civila samhällets deltagande blir allt effektivare och deltagandet i traditionella mekanismer minskat i omfattning ([8]).

3.3.2 Den civila dialogens sektoriella, övergripande och horisontella aspekter främjar samarbete och inkludering i den offentliga styrningen, vilket ökar politikens legitimitet och ansvarsskyldighet. Detta uppnås genom två kompletterande dimensioner: 1) dialog mellan organisationerna i det civila samhället för att utbyta åsikter och sakkunskap, och 2) strukturerad dialog mellan organisationerna i det civila samhället och statliga institutioner för att säkerställa att hänsyn tas till olika uppfattningar i beslutsfattandet.

3.3.3 Att deltagandet i traditionella mekanismer minskat belyser det akuta behovet av innovativa processer för civil dialog som är anpassade till ungdomars intressen och sätt att engagera sig ([9]).

3.3.4 EU:s ungdomsdialog ([10]) och EU:s ungdomstest ([11]) är viktiga exempel på instrument för deltagandebaserat beslutsfattande som involverar ungdomsföreträdare i samråd, konsekvensbedömningar och begränsningsåtgärder, vilket bidrar till att ungdomsfrågor beaktas på institutionell nivå.

([6]) ”The future of work: Trade unions in transformation”, International Journal of Labour Research, 2019, vol. 9, utgåva 1–2 (s. 226).
([7]) https://solidmed.eu/sites/default/files/2023-05/Womens-charter.pdf.
([8]) ”The impact of civil society organisations in Europe,” CSE (civila samhället Europa), 2019; ”Future of Europe”, särskild Eurobarometer 500, s. 19, 2020.
([9]) ”Political Participation and EU Citizenship: Perceptions and Behaviours of Young People”, Europeiska kommissionen, 2016; ”Co-deciding with Citizens: Towards Digital Democracy at EU Level”, European Citizen Action Service, 2015.
([10]) Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén – ”Förbättrad uppföljning av EU:s ungdomsdialog med hjälp av riktlinjer för övervakning och transparens” (EUT C, C/2024/6866, 28.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6866/oj).
([11]) EUT C 486, 21.12.2022, s. 46.

3.4 ***Den civila dialogen i Medelhavsområdet***

3.4.1 Mot bakgrund av det växande missnöjet med de politiska institutionerna framstår den civila dialogen som en mycket viktig mekanism för att överbrygga förtroendeklyftan mellan allmänheten och beslutsfattarna och kanalisera allmänhetens frustration, särskilt när det gäller akuta frågor som arbetslöshet, social sammanhållning och klimatförändringar.

3.4.2 Avsaknaden av gemensamma standarder och ett omfattande regelverk leder till betydande skillnader i praxis för den civila dialogen. Dessutom resulterar olika politiska sammanhang, historiska arv, kulturella normer och samhällsstrukturer mellan länderna i fragmentering, vilket leder till en inkonsekvent och informell civil dialog i hela regionen.

3.4.3 Många möjligheter till dialog begränsas till samråd som blir till en engångsföreteelse snarare än verkliga dialoginitiativ, vilket är en varningsklocka för bristande inkludering, ansvarsskyldighet och öppenhet. En dialog på branschnivå äger rum med viss regelbundenhet, men den övergripande dialogen är oregelbunden och saknar strukturerade processer, vilket leder till bristande kontinuitet och inkonsekvens.

3.4.4 Det krympande utrymmet för det civila samhället inverkar negativt på civilsamhällesorganisationernas effektivitet och begränsar deras förmåga att verka för förändring. Restriktiva rättsliga ramar, statlig kooptation, byråkratiska hinder, selektiv finansiering och censur urholkar ytterligare civilsamhällesorganisationernas oberoende och genomslag i den civila dialogen, och i vissa länder påverkas också möjligheterna till samarbete med mellanstatliga organisationer.

3.4.5 Plattformar för sociala medier och digitala kommunikationsverktyg förändrar landskapet för den civila dialogen och erbjuder ungdomar nya vägar att engagera sig. Det är dock viktigt att komma till rätta med utmaningar i samband med säkerhet, spridning av felaktig information, nättrakasserier och digitala klyftor för att säkerställa inkluderande och konstruktiva dialogstrukturer ([12]).

4. Krav och aktuella utmaningar i Medelhavsområdet för institutionella deltagandeprocesser ur ett ungdomsperspektiv

4.1 Processerna för social och civil dialog är en hörnsten i det demokratiska deltagandet. Organisationerna i det civila samhället, ungdomsgrupper, arbetsgivarorganisationer och fackföreningar har svårt att delta i beslutsprocesser på ett ändamålsenligt sätt. Föreningsfriheten, yttrandefriheten och, i allmänhet, kompetensen och möjligheten för enheter som företräder arbetsgivare, arbetstagare och det civila samhället att värna sina rättigheter och framföra sina krav är begränsad i många länder i Mena-regionen. Det finns ett behov av att stödja de demokratiska processerna, som handlar om mer än att bara delta i val, och skapa deltagandemekanismer som kännetecknas av medborgerlig frihet, öppenhet, tillgång till information och möjligheter för alla.

4.2 EESK påpekar att ungdomar, trots sin enorma potential, ofta förblir utestängda från deltagandeprocesserna ([13]). Lågt valdeltagande bland ungdomar, brist på ledare som är yngre än 35 år på höga befattningar och fall av symboliskt deltagande eller utestängning från deltagandeprocesser tyder på att ungdomar fortfarande möter hinder för att delta fullt ut i beslutsfattandet. Bristen på mångfald bland beslutsfattare, särskilt underrepresentationen av marginaliserade grupper, gör det svårt för ungdomar att hitta förebilder som de kan relatera till.

4.3 Strukturerna för social och civil dialog har fortfarande sin grund i föråldrade paradigm och metoder som inte engagerar ungdomar. Besvikelse och misstro mot institutionaliserade strukturer, som drivs av på förhand fastställda dagordningar och bristande kapacitet att strukturellt integrera ungdomar i de organisatoriska ramarna och samtidigt på lämpligt sätt beakta ungdomars intressen, hindrar ett aktivt deltagande bland ungdomar.

4.4 Uppfattningar om traditionella makt- och ledningsstrukturer (såsom patriarkala strukturer) och fördomar mot ungdomar utgör hinder för ungdomars engagemang. Unga kvinnor möter ytterligare utmaningar och hinder, men det är viktigt att lyfta fram kvinnoorganisationernas insatser för att övervinna förtryckande traditionella strukturer.

([12]) Se Euromescos policydokument ”Youth deliberation and participation in the Euro-Mediterranean region”, 2023.
([13]) ”Be Seen, Be Heard: Understanding young people’s political participation”, https://www.youthforum.org/files/UPDATED_UN_REPORT_TBS_Accessible_Version_090622.pdf.

4.5 Lämplig forskning om ungdomar är en förutsättning för att identifiera utmaningar och inkludera ungdomars intressen i deltagandeprocesser. Den bristfälliga tillgången till data, särskilt på lokal nivå, och bristen på disaggregerade data om de faktiska förhållandena på fältet för unga personer, särskilt personer från landsbygdsområden och unga kvinnor, är stora utmaningar som vidmakthåller underrepresentationen av ungdomars intressen inom olika politikområden.

4.6 Ungdomars engagemang i initiativ för social och civil dialog begränsas av logistiska faktorer (t.ex. svårigheter med transporter och viseringsproblem) samt bristfällig infrastruktur. EESK betonar behovet av effektiva stödmekanismer för ungdomar, inbegripet ekonomiska, sociala och utbildningsmässiga resurser.

4.7 Kommittén framhåller de behov som utsatta ungdomar har, däribland unga som varken arbetar eller studerar, unga kvinnor, personer med funktionsnedsättning, flyktingar, migranter, etniska och språkliga minoriteter, ungdomar från urfolk, ungdomar från landsbygden och hbtq+-personer. Vi vill också uppmärksamma utmaningen att kommunicera med ungdomar i lokalsamhällen och att inkludera dem som hindras från att delta i politisk verksamhet och civilsamhällesverksamhet. Lokala ungdomsprojekt och ungdomsinitiativ lider ofta av begränsade ekonomiska resurser och lågt politiskt stöd.

4.8 Det organiserade civila samhället i Mena-regionen har visat prov på resiliens och ett starkt engagemang för demokratiska värden genom att förespråka mänskliga rättigheter, ungdomars deltagande och rättsstatsprincipen genom transnationellt samarbete. Trots politiska spänningar, säkerhetsproblem och begränsade resurser fortsätter många organisationer i det civila samhället, däribland arbetsmarknadens parter, att arbeta för en gemensam syn på Medelhavsområdet som ett integrerat gemensamt område.

5. **Rekommendationer**

5.1 ***Allmänna rekommendationer***

5.1.1 Gör ungdomar delaktiga i alla skeden av den politiska beslutsprocessen – från beslutsfattande till genomförande och utvärdering – genom att skapa inkluderande och transparenta strukturer, såsom långsiktiga dialogramar som underlättas av professionella moderatorer, och skapa forum tillsammans med ungdomar, så att de ges möjligheter till ett aktivt deltagande. Dessutom är det mycket viktigt att inrätta starka mekanismer för övervakning, återkoppling och ansvarsskyldighet under hela processen ([14]).

5.1.2 Utnämningen av en ny kommissionsledamot med ansvar för Medelhavsområdet bör göra det enklare att hitta nya sätt att stärka ungdomarnas roll i utformningen av EU:s politik, inbegripet grannskapspolitiken, genom att det inrättas en permanent struktur för ungdomsengagemang i samarbete med EESK.

5.1.3 EESK efterlyser balanserade och inkluderande urvalsförfaranden för att förhindra överrepresentation av ungdomar och organisationer med privilegierad tillgång genom att se till att de preliminära urvalsfaserna kännetecknas av insyn och är öppna för alla.

5.1.4 Innovativa åtgärder för att integrera ungdomar i strukturer för social och civil dialog är viktiga för att sätta dem i centrum för organisationsstrukturen (införandet av ungdomskvoter bör diskuteras). Det handlar bland annat om att främja en kultur av samarbete i stället för konkurrens, där eventuella meningsskiljaktigheter diskuteras på ett respektfullt sätt och ungdomar ses som experter på sina områden genom att de ges nyckelpositioner. För att nå ut till ungdomar är det mycket viktigt att använda nya kommunikationsformer, särskilt digitala verktyg, och skapa nya narrativ. Det är också viktigt att undanröja språkbarriärer i internationella program genom att ge människor möjlighet att tala sitt modersmål när så är möjligt.

5.1.5 EESK betonar vikten av att skapa möjligheter till kapacitetsuppbyggnad för ungdomar, utveckla de färdigheter som krävs för att ta på sig ledande roller inom organisationer och förhandla med beslutsfattare.

([14]) EESK:s studie ”Structured and Meaningful Youth Participation in Policy and Decision-Making Processes – Mapping Local, National, EU and International Good Practices”.

5.1.6 EU har en avgörande roll att spela när det gäller att stödja regional integration. Att koppla samman ungdomsledda strukturer är ett viktigt steg för att främja (inter)regionalt utbyte av idéer, kulturer och samarbetsmetoder i denna region som präglas av mångfald och inom denna heterogena grupp. EESK efterlyser stöd till regionala ungdomsnätverk och finansiering av ungdomsrelaterade evenemang.

5.1.7 Såsom framhålls i vårt yttrande REX/566 ([15]) är det viktigt att stärka ungdomars deltagande i EU:s yttre förbindelser. EESK upprepar sin rekommendation att främja samarbete mellan ungdomsorganisationer och EU-delegationer och öka medvetenheten om ungdomspolitiken. Dessutom måste förfarandena för viseringsansökningar vara lättillgängliga, särskilt för ungdomar.

5.1.8 Kommittén betonar att deltagarnas säkerhet måste garanteras för att möjliggöra ett strukturellt deltagande av ungdomsföreträdare, särskilt på områdena mänskliga rättigheter, klimaträttvisa och arbetstagares rättigheter. EESK betonar behovet av att företrädare för missgynnade grupper görs delaktiga i deltagandeprocesser, och efterlyser ytterligare insatser för att inrätta tillgängliga strukturer för en mångsidig representation. Dessutom är utformningen av stödprogram som når ut till utsatta grupper av avgörande betydelse. Det är viktigt att anslå ökade resurser till budgetarna för ungdomsfrågor på alla förvaltningsnivåer och i synnerhet att stödja lokalsamhällena och ge ekonomiskt stöd till ungdomars rörlighet. Program såsom Erasmus+ ger ungdomar, ungdomsarbetare och organisationer som är inriktade på ungdomsarbete möjligheter till samarbete.

5.1.9 Kommittén noterar att utbildningssystemen bör skapa stödjande ekosystem för förvärv av lämpliga färdigheter (t.ex. politisk och digital kompetens), så att ungdomar kan delta med större självsäkerhet i olika deltagandeprocesser. Organisationerna i det civila samhället och arbetsmarknadens parter bör tillhandahålla workshoppar om kapacitetsuppbyggnad för ungdomar som en del av sina utbildningsprogram och utbildningsinitiativ, bland annat genom ett närmare samarbete med den akademiska världen och näringslivet.

5.1.10 EESK understryker behovet av forskning om ungdomars roller på arbetsmarknaden samt i utbildning, deltagandeprocesser och samhällslivet. Samarbetet mellan universitet, forskningsinstitut, yrkesutbildningsprogram och högstadie- och gymnasieskolor i regionen måste stärkas på ett sätt som sätter ungdomars aktiva deltagande i centrum och skapar säkra forskningsmiljöer. Lokal, långsiktig och roterande fältforskning om lokala ungdomsstrukturer kan ge viktig kunskap för att på ett effektivt sätt ta fasta på ungdomars intressen.

5.1.11 Eftersom andelen högkvalificerade personer bland den migrerande befolkningen från regionen har ökat efterlyser EESK effektiva motåtgärder mot kompetensflykten.

5.2 *Rekommendationer om ungdomar i den sociala dialogen*

5.2.1 EESK betonar behovet av arbetsmarknadsreformer i syfte att underlätta övergången från informellt arbete till lagligt och anständigt arbete och ta itu med de problem som orsakas av atypiska och otrygga anställningsformer, som är ett av de mest akuta problemen i regionen. Kommittén rekommenderar att nationella handlingsplaner utarbetas tillsammans med arbetsmarknadens parter i enlighet med ILO:s rekommendation nr 204 ([16]).

5.2.2 Kommittén betonar vikten av åtgärder för att främja ett aktivt deltagande på arbetsmarknaden och tillhandahålla offentliga tjänster av hög kvalitet, såsom barnomsorg och långvarig vård och omsorg av god kvalitet till överkomliga priser, för att uppmuntra unga kvinnors sysselsättning. Vi rekommenderar också att sociala rättigheter prioriteras genom att nationella verktyg tas fram.

5.2.3 EESK betonar behovet av att stärka trepartsdialogen och tvåpartsdialogen på arbetsmarknaden, särskilt genom att de centrala ILO-konventionerna om social dialog, inbegripet ILO C098 ([17]), ILO C135 ([18]), ILO C087 ([19]) och ILO C154 ([20]) genomförs på bred front. Det är också viktigt att stärka arbetsmarknadsparternas roll i arbetet med att utforma nationell politik och nationella strategier. Inrättandet av observationsgrupper för övervakning av arbetsmarknadsparternas deltagande i offentliga beslutsprocesser kan vara ett effektivt instrument för att skapa en lämplig ram för social dialog.

([15]) EUT C 184, 25.5.2023, s. 5.
([16]) ILO:s rekommendation (nr 204) om övergången från den informella till den formella ekonomin, 2015.
([17]) ILO:s konvention (nr 98) angående tillämpningen av principerna för organisationsrätten och den kollektiva förhandlingsrätten, 1949.
([18]) ILO:s konvention (nr 135) om arbetstagarrepresentanters skydd inom företaget och åtgärder för att underlätta deras verksamhet, 1971.
([19]) ILO:s konvention (nr 87) angående föreningsfrihet och skydd för organisationsrätten, 1948.
([20]) ILO:s konvention (nr 154) om främjande av kollektiva förhandlingar, 1981.

5.2.4 Kommittén betonar fördelarna med ungdomshandlingsplaner, som skulle kunna fungera som färdplaner, med särskilda åtgärder och verktyg för mer inkluderande organisatoriska ramar för ungdomars deltagande i arbetsmarknadsparternas organisationer. Dessutom kan tillhandahållandet av kapacitetsuppbyggnad i organisationer när det gäller utbildning i förhandlingskompetens, liksom särskild utbildning för att tillgodose missgynnade gruppers behov, utgöra en inkörsport med låg tröskel för ungdomar i strukturer för social dialog. Det skulle kunna vara bättre att införa mentorskapsprogram i stället för ledarskapsprogram, eftersom detta ger möjlighet att träffa och utbilda framtida ledare på jämlik fot.

5.2.5 Vi betonar vikten av att stödja inrättandet av strukturer för social dialog på företagsnivå. Arbetstagarråd är ett nödvändigt verktyg för att göra företagen mer resilienta, ekonomiskt framgångsrika och kapabla att skapa anständiga arbetstillfällen samt för att främja demokrati på arbetsplatsen (se SOC/746 ([21])).

5.2.6 Det är av avgörande betydelse att unga arbetstagare inkluderas i strukturerna för social dialog på företagsnivå. Att uppmuntra ungdomar att delta i demokratiska processer på arbetsplatsen stöder ungdomars engagemang och hjälper dem att skaffa sig kompetens i och erfarenhet av att företräda sina egna intressen. För att formalisera ungdomars intressen rekommenderar EESK att unga arbetstagare uppmuntras att delta i kollektivförhandlingar, så att de kan företräda sina egna intressen i kollektivavtal.

5.2.7 Att inrätta ungdomsorienterade representativa strukturer på företagsnivå är ett effektivt sätt att strukturellt integrera ungdomars deltagande i strukturerna för social dialog. Kommittén framhåller ungdomsförtroenderåden (”Jugendvertrauensrat”) ([22]) i Österrike, som företräder de ekonomiska, sociala, hälsomässiga och kulturella intressena hos unga anställda och lärlingar i företag. Alla företag med fem eller fler unga arbetstagare är skyldiga att underlätta ungdomsförsamlingens demokratiska val av ungdomsförtroenderådet. Medlemmarna i ungdomsförtroenderådet har särskilda lagstadgade rättigheter och skyldigheter att företräda unga arbetstagares intressen. Att ge unga arbetstagare legitimitet genom val stärker deras trovärdighet på arbetsplatsen och gör att de kan skaffa sig kompetens i och erfarenhet av arbetstagarrepresentation.

5.3 *Rekommendationer om ungdomar i den civila dialogen*

5.3.1 Fastställ gemensamma standarder och ett omfattande regelverk som tillhandahåller strukturerade mekanismer för engagemang. Institutioner bör inrätta särskilda stödstrukturer, inbegripet särskilda team och kontaktpunkter, för att underlätta en regelbunden och organiserad dialog med organisationerna i det civila samhället. Regelbundna utvärderingar av processerna för civil dialog bör genomföras för att kartlägga brister och områden där det finns utrymme för förbättringar, så att metoderna för ungdomars engagemang förblir effektiva och inkluderande.

5.3.2 Se till att processerna för civil dialog är inkluderande genom att aktivt rikta in sig på olika grupper, däribland kvinnor, minoriteter och utsatta grupper, ge ungdomsorganisationer ekonomiskt stöd och resurser, främja inkluderande strategier och underlätta nätverkande och samarbete mellan ungdomar.

5.3.3 Stärk kapacitetsuppbyggnadsinitiativen för både unga företrädare för det civila samhällets organisationer och offentliga tjänstemän. För unga företrädare bör inriktningen ligga på politisk kompetens, opinionsbildning och förståelse av demokratiska processer för att ge dem möjlighet att på ett mer ändamålsenligt sätt påverka de politiska resultaten. För offentliga tjänstemän bör man erbjuda möjligheter till kompetenshöjning för att öka deras förmåga att hantera den civila dialogen på ett ändamålsenligt sätt.

5.3.4 Öka investeringarna i digital infrastruktur för att skapa nya vägar för medborgardialog och ta itu med den begränsade tillgång till internet som kännetecknar situationen för många ungdomar. Öka ungdomars digitala kompetens för att ge dem möjlighet att uttrycka sina åsikter, organisera kampanjer och delta i gränsöverskridande samarbete på ett effektivare sätt. Använd sociala medier och andra digitala verktyg för att sprida information, engagera en bredare ungdomspublik och för samman ungdomar över gränserna i syfte att främja en mer inkluderande säker och tillgänglig dialog.

5.3.5 Investera i åtgärder som avser att främja en kultur av civil dialog och deltagande genom att integrera medborgarutbildning i skolornas läroplaner och genom att främja utbildningskampanjer för att öka medvetenheten om civil dialog och solidaritet som centrala inslag för social delaktighet. Förenkla förfarandena för organisationerna i det civila samhället att genomföra samhällsprojekt vid utbildningsinstitutioner, samtidigt som den statliga tillsynen minskas för att möjliggöra ett mer autentiskt samhällsengagemang.

([21]) EUT C 228, 29.6.2023, s. 43.

([22]) https://www.oegj.at/content/dam/oegj/downloads/dokumente/20220915%20H2JVR%20Brosch%C3%BCre%20WEB.pdf (bara på tyska).

5.3.6 Erkänn ungdomsråd som legitima aktörer och stöd inrättandet av oberoende ungdomsråd i länder där dessa inte finns. Anslå ökade resurser till budgetarna för ungdomsfrågor på alla förvaltningsnivåer och inrätta lokala rådgivande kommittéer med ungdomsföreträdare för att öka den civila diskursen på lokal nivå. Ta fram ungdomsstrategier som stärker ungdomsaspekten av den civila dialogen, ger ungdomar direkta möjligheter att påverka det lokala politiska styret och ser till att deras röster blir hörda i beslutsprocesserna.

5.3.7 Erkänn vikten av ungdomsarbete i den civila dialogen. Ge ungdomsorganisationerna ökat utrymme och ökad representation bland statens motparter inom ramen för initiativ för civil dialog (som vanligtvis omfattar civilsamhällesorganisationer men inte alltid ungdomsledda civilsamhällesorganisationer). Detta innebär bland annat att ungdomsarbetarnas legitimitet stärks och att ungdomar erkänns som nyckelaktörer som ska höras under samrådsprocesser och mekanismer för strukturerad dialog med myndigheterna.

5.3.8 Främja dialog mellan generationerna genom att skapa mekanismer för gemensamt ledarskap som bygger på utbyte, samarbete, samordning och gemensamt skapande. En sådan strategi bör inbegripa vägledning för äldre generationer om hur man arbetar med ungdomar, stärka solidariteten och verka för att de dynamiska förändringar som ungdomar för med sig i den civila dialogen anammas. Att ändra narrativet kring ungdomar genom att deras bidrag ges ett erkännande kommer att ge deras roll i beslutsfattandet ytterligare legitimitet ([23]).

Bryssel den 23 januari 2025.

Oliver RÖPKE
Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs ordförande

([23]) https://www.eesc.europa.eu/sv/our-work/opinions-information-reports/opinions/promoting-european-intergenerational-solidarity-towards-eu-horizontal-approach.